

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r. poz. 55, 471 i 1378), zwanej dalej ustawą, dla rezerwatu przyrody sporządza się i realizuje plan ochrony. Plan ten ustanawia, na okres 20 lat, regionalny dyrektor ochrony środowiska, w drodze zarządzenia, w terminie 5 lat od dnia uznania obszaru za rezerwat przyrody (art. 18. ust. 2, art. 19 ust. 1 pkt 2, art. 20 ust.1 ustawy).

Plan ochrony dla rezerwatu przyrody zawiera:

1. cele ochrony przyrody oraz wskazanie przyrodniczych i społecznych uwarunkowań ich realizacji;
2. identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków;
3. wskazanie obszarów ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej;
4. określenie działań ochronnych na obszarach ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań;
5. wskazanie obszarów i miejsc udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, amatorskiego połowu ryb i rybactwa oraz określenie sposobów ich udostępnienia;
6. wskazanie miejsc, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza;
7. ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województwa oraz planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłączonej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych (art. 20 ust. 3 ustawy).

Ponadto w planie ochrony rezerwatu można wyznaczyć obszary i miejsca, w granicach których nie obowiązują zakazy w zakresie połowania (art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy), połowu ryb i innych organizmów wodnych (art. 15 ust. 1 pkt 14 ustawy) oraz wprowadzania psów (art. 15 ust. 1 pkt 16 ustawy), a także prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej (art. 15 ust. 1 pkt 11).

Plan ochrony dla rezerwatu przyrody w części pokrywającej się z obszarem Natura 2000 powinien uwzględniać zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 28 ustawy, albo zakres planu ochrony dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 29 ustawy (art. 20 ust. 5 ustawy). Przepisu tego nie stosuje się względem planów ochrony dla rezerwatów przyrody pokrywających się w całości lub w części z obszarem Natura 2000, dla którego ustanowiono plan zadań ochronnych albo plan ochrony, obejmujące obszar rezerwatu przyrody (art. 20 ust. 6 ustawy).

Rezerwat przyrody „Rogalice” położony jest w całości w granicach obszaru Natura 2000 Lasy Barucickie oznaczonego kodem PLH160009, dla którego ustanowiono plan zadań ochronnych (zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych - Dz. Urz. Woj. Op. z 2017 r. poz. 445; Dz. Urz. Woj. Dol. z 2017 r. poz. 625). Wobec powyższego, zgodnie z art. 20 ust. 6 ustawy, niniejszy plan ochrony nie uwzględnia zakresu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 w stosunku do siedlisk i gatunków będących tu przedmiotem ochrony.

Tryb sporządzania projektu planu ochrony i zakres prac na potrzeby sporządzania projektu planu ochrony określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794), zwanego dalej rozporządzeniem.

Sporządzający projekt planu, zgodnie z art. 19 ust. 1a ustawy, zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska i o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r. poz. 283 ze zm.) w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu.

Nadto zasady udziału niektórych grup społecznych w tworzeniu planu normuje ww. rozporządzenie. Zgodnie z § 3 rozporządzenia informację o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu sporządzający projekt planu ogłasza w prasie lokalnej, umieszcza na tablicy ogłoszeń w siedzibie sporządzającego projekt planu i na jego stronie internetowej oraz przesyła do właściwych miejscowo organów samorządu terytorialnego, jednostek zarządzających lasami Skarbu Państwa, podmiotów wykonujących prawa właścicielskie w stosunku do wód publicznych stanowiących własność Skarbu Państwa i organów administracji morskiej oraz organizacji pozarządowych zainteresowanych ochroną przyrody, których obszary działania obejmują obszar objęty projektem planu. Ponadto sporządzający projekt planu zapewnia zainteresowanym osobom i podmiotom możliwość zapoznawania się z wynikami prac na potrzeby sporządzenia projektu planu i z projektem planu oraz możliwość zgłaszania do nich wniosków i uwag, a informację o sposobie zapewnienia tej możliwości oraz o sposobie, w jaki nastąpi ustosunkowanie się do zgłoszonych wniosków i uwag, sporządzający projekt planu zamieszcza w informacji, o której mowa w § 3 rozporządzenia (§ 6 rozporządzenia).

Projekty planów ochrony tworzonych dla form ochrony przyrody zamieszcza się także w publicznie dostępnych wykazach (art. 21 ust. 2 pkt 24a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska i o ocenach oddziaływania na środowisko) w terminie 14 dni od dnia wytworzenia dokumentów (art. 21 ust. 4 ww. ustawy).

Projekt planu ochrony wymaga zaopiniowania przez właściwe miejscowo rady gmin (art. 19 ust. 2 ustawy) i regionalną radę ochrony przyrody (art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy); wymaga także uzgodnienia z wojewodą (art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie - Dz. U. z 2019 r. poz. 1464).

Rezerwat przyrody „Rogalice”, zwany dalej rezerwatem, został utworzony zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 20 czerwca 1969 r. (M.P. z 1969 r. Nr 36, poz. 290). Obecnie obowiązującym aktem prawnym dotyczącym ww. obszaru jest zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 24 czerwca 2020 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Rogalice” (Dz. Urz. Woj. Op. z 2020 r. poz. 1859). Powierzchnia rezerwatu wynosi 26,07 ha, a celem jego ochrony jest zachowanie zbiorowisk łągowych i grądowych oraz buczyn naturalnego pochodzenia. Nadzór nad rezerwatem sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu.

Zgodnie z dokumentacją sporządzoną na potrzeby planu ochrony, całą powierzchnię rezerwatu zajmują ekosystemy leśne. Zbiorowiska leśne reprezentowane są przez łąg jesionowo-olszowy *Fraxino-Alnetum*, który dominuje na większości obszaru, grąd środkowoeuropejski *Galio sylvatici-Carpinetum* zlokalizowany w jego części środkowej i południowej oraz kwaśną buczynę niżową *Luzulo pilosae-Fagetum*, występującą w jego północno-wschodniej części. Drzewostan rezerwatu charakteryzuje się zróżnicowaną strukturą gatunkową i wiekową, a także obecnością dużych ilości martwego drewna. Na większości obszaru dominuje olsza czarna w wieku zbliżonym często nawet do 150 lat, z domieszką grabu, jawora, buka, dębu szypułkowego i coraz mniej licznego jesionu wyniosłego. Jedynie w oddziale 138g, w którym zidentyfikowano występowanie zespołu kwaśnej buczyny niżowej, w górnym piętrze dominuje buk w wieku 202 lat. W runie zbiorowisk rezerwatu odnotowano występowanie chronionego wawrzynka wilczelyko *Daphne mezereum* oraz wielu gatunków rzadkich, jak np. barwinek pospolity *Vinca minor*, nercznica szerokolistna *Dryopteris dilatata*, żywiec dziewięciolistny *Dentaria enneaphyllos* (duża populacja), okrzężnica bagienna *Hottonia palustris*, turzycyca zgrzeblowata *Carex strigosa* czy rzeżucha niecierpkowa *Cardamine impatiens*. Znajduje się tutaj również stanowisko chronionej sopłówki bukowej *Hericum coralloides*. Spośród gatunków zwierząt należy wspomnieć przede wszystkim o bieliku *Haliaeetus albicilla* – obszar rezerwatu stanowi strefę ochrony całorocznej wyznaczonej wokół gniazda tego gatunku.

Wskazując przyrodnicze i społeczne uwarunkowania realizacji celu ochrony zwrócono uwagę na niezadowalający stan zachowania łągów jesionowo-olszowych, będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Lasy Barucickie, w granicach którego rezerwat jest położony.

W trakcie prac nad planem ochrony w rezerwacie nie stwierdzono zagrożeń o charakterze potencjalnym i zewnętrznym. Zidentyfikowano natomiast istniejące zagrożenie wewnętrzne, dla którego możliwe jest określenie sposobów jego eliminacji lub ograniczania. Jest nim przesuszenie podłoża prowadzące do

grądowienia zbiorowisk łągowych. W celu polepszenia stosunków wodnych zaplanowano wykonanie dwóch zapór w odwadniająca teren rezerwatu rowie melioracyjnym. Zostaną one wykonane z materiałów naturalnych, takich jak gałęzie i masa ziemna. Będą one naprawiane w miarę potrzeb.

Ustanowiony niniejszym zarządzeniem plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Rogalice” nie wskazuje obszarów objętych ochroną ścisłą i krajobrazową. Mając na uwadze zakres zaplanowanych działań ochronnych, cały obszar rezerwatu wskazano jako obszar ochrony czynnej. W związku z powyższym, określając działania ochronne, w zarządzeniu nie odniesiono się do podania ich w odniesieniu do obszarów ochrony ścisłej i krajobrazowej.

Niniejszy akt prawa miejscowego nie wskazuje miejsc, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza (art. 20 ust. 3 pkt 6 oraz art. 15 ust. 1 pkt 11 ustawy). W planie nie wyznaczono również obszarów i miejsc dopuszczających prowadzenie polowań oraz obszarów i miejsc, w których dopuszcza się wprowadzanie psów (art. 15 ust. 1 pkt 4 i pkt 16 ustawy). Ze względu na brak cieków i zbiorników wodnych, nie wskazuje się obszarów i miejsc udostępnionych dla celów amatorskiego połowu ryb i rybactwa oraz połowu ryb i innych organizmów wodnych (art. 20 ust. 3 pkt 5 oraz art. 15 ust. 1 pkt 14 ustawy).

Nie określa się również miejsc i obszarów udostępnionych do celów naukowych (art. 20 ust. 3 pkt 5 ustawy), pozostawiając możliwość zwolnienia z obowiązujących w rezerwacie zakazów, uzasadnionego prowadzeniem badań naukowych, do rozpatrzenia przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska w ramach postępowania administracyjnego zakończonego wydaniem decyzji na podstawie art. 15 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody. Uzyskanie indywidualnej zgody na prowadzenie ww. czynności gwarantuje z jednej strony nadzór nad ich rodzajem i metodyką, zabezpieczając z drugiej strony rezerwat przed ewentualnym negatywnym oddziaływaniem realizowanych prac badawczych.

W planie ochrony nie wskazuje się również obszarów i miejsc, w tym szlaków, udostępnionych do celów turystycznych, edukacyjnych, rekreacyjnych i sportowych (art. 20 ust. 3 pkt 5 ustawy). Jest to zgodne ze stanowiskiem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (pismo nr DOP-OC.600.256.2013.HS.3 z 24.10.2013r.), w którym wskazano, iż ewentualne udostępnianie szlaków turystycznych oraz ścieżek edukacyjnych nie powinno mieć miejsca w planie ochrony, lecz odbywać się na podstawie zapisów art. 15 ust. 1 pkt 15 oraz ust. 5 ustawy.

W treści niniejszego aktu odstąpiono od wskazania ustaleń do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubsza, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego tej gminy oraz planów zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego, dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych. W wyniku prac nad dokumentem zidentyfikowano bowiem jedynie takie zagrożenia, dla ograniczenia których zastosowanie będą miały wprost ustalenia niniejszego aktu prawa miejscowego. Nadto, ze względu na położenie rezerwatu poza wodami morskimi (morskie wody wewnętrzne, morze terytorialne) oraz poza wyłącznymi strefami ekonomicznymi, niniejszy dokument nie zawiera ustaleń do planów zagospodarowania przestrzennego ww. obszarów.

Zapewniając możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r. poz. 283 ze zm.), mając na uwadze § 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794), w procesie przygotowania niniejszego zarządzenia, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu poinformował: o przystąpieniu do sporządzenia (opracowania) projektu planu ochrony i o jej przedmiocie; możliwości zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy, o miejscu i terminie, w którym jest ona wyłożona do wglądu; o miejscu, sposobie i terminie wnoszenia uwag i wniosków do powyższego projektu; o organie właściwym do ich rozpatrzenia; o sposobie, w jakim nastąpi ustosunkowanie się do zgłoszonych wniosków i uwag.

Zawiadomienie ogłoszono w sposób zwyczajowo przyjęty w siedzibie organu właściwego w sprawie (wywieszono na tablicy ogłoszeń w siedzibie RDOŚ w Opolu w dniach 14.07.2020 r. do 04.08.2020 r.),

umieszczono na stronie BIP RDOŚ w Opolu (w dniu 14.07.2020 r.), opublikowano w formie obwieszczenia w prasie o zasięgu regionalnym, tj. w Gazecie Wyborczej w dniu 14.07.2020 r. oraz przesłano do właściwych miejscowo organów samorządu terytorialnego (Wójt Gminy Lubsza, Przewodniczący Rady Gminy Lubsza, Starosta Brzeski i Marszałek Województwa Opolskiego) i jednostek zarządzających lasami Skarbu Państwa (PGL LP Nadleśnictwo Brzeg oraz RDLP w Katowicach). Ze względu na brak w granicach rezerwatu cieków wodnych, zawiadomienia nie wystosowano do podmiotów wykonujących prawa właścicielskie w stosunku do wód publicznych stanowiących własność Skarbu Państwa i organów administracji morskiej. Nie poinformowano również, odrębnym pismem, organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną przyrody, gdyż teren rezerwatu nigdy nie pozostawał w kręgu zainteresowań żadnej z nich. Nie wyklucza to jednak możliwości wnoszenia przez organizacje pozarządowe uwag i wniosków do powyższego projektu w ramach postępowania prowadzonego w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Dodatkowo zawiadomienie o przystąpieniu do sporządzania planu ochrony zostało przesłane - z uwagi na położenie rezerwatu w granicach Stobrawskiego Parku Krajobrazowego - do Zespołu Opolskich Parków Krajobrazowych.

Projekt ujęto również, w dniu 14.07.2020 r. w publicznie dostępnym wykazie danych prowadzonym przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu (ekoportal).

W trakcie konsultacji społecznych nie wpłynęły uwagi i wnioski.

Projekt niniejszego zarządzenia został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody w Opolu (19 maja 2020 r.) oraz Radę Gminy Lubsza (uchwała nr XX/171/2020 z dnia 29 października 2020 r.).

Na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1464), projekt niniejszego aktu prawa miejscowego został uzgodniony z Wojewodą Opolskim.

Realizacja działań ochronnych określonych w niniejszym zarządzeniu finansowana będzie ze środków budżetu państwa w części, której dysponentem jest sprawujący nadzór nad rezerwatem. Nie wyklucza to możliwości wykorzystania innych źródeł finansowania oraz możliwości realizowania działań ochronnych przez inne podmioty, za wiedzą i pod nadzorem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu, ze środków finansowych tych podmiotów. Szacuje się, że koszt realizacji działań ochronnych zawartych w niniejszym planie, w okresie jego obowiązywania, wyniesie ok. 10 tysięcy złotych.